ДЗЕНЬ КАНСТЫТУЦЫІ СЯГОННЯ,

ВЯЛІКІ ДЗЕНЬ, ШЧАСЛІВЫ ДЗЕНЬ!

* *

Пралетарыі ўсіх краін, яднайцеся!

Беларускі УНІВЕРСІТЭТ

Орган парткома, рэктарата, мясцкома, камітэта ЛКСМБ
і прафкома Беларускага дзяржаўнага універсітэта імя У. І. Леніна

№ 36 (467) | Аўторак, 5 снежня 1961 г. | Цана 1 кап.

Вялікія правы і абавязкі
НАМ КАНСТЫТУЦЫЯ САВЕЦКАЯ ДАЛА

★ ★

НАША СОНЦА

Светлае, радаснае свята адзначае сёння савецкі народ — Дзень сваей Канстытуцыі. Вялікія прсвы і абавязкі дала яна ўсім людзям, прынесла шчаслівае жыццё ў кожны дом.

Нам, маладым, здаецца, што ўсе так і павінна быць. Кожны чалавек мае права на працу, вучобу, адпачынак. Але тое, што мы атрымліваем сёння як законнае і натуральнае права грамадзяніна, раней было прывілегіяй багатых. За гэтыя правы змагаліся нашы бацькі.

Сёлета я паступіў у Беларускі дзяржаўны універсітэт імя Уладзіміра Ільіча Леніна. Я карыстаюся вялікім правам, якое дала мне Канстытуцыя савецкай дзяржавы, — правам на вучобу. І я не адзін. Такіх тысячы, мільёны ў нашай краіне. Людзям, што будуюць светлы будынак камунізма, што нараджаюцца, каб «сказку сделать былью», патрэбны веды, патрэбна вялікае права вучыцца.

І гэта дала нам Савецкая Канстытуцыя — асноўны закон самай шчаслівай у свеце, ясназорнай краіны.

**Якаў Макарэвіч,
студэнт І курса
філфака.**

ВУЧЫСЯ, ПРАЦУЙ, АДПАЧЫВАЙ!

Права вучыцца! Колькі радасці прыносіць яно людзям, асабліва моладзі. І кожны з нас імкнецца паўней выкарыстаць гэтае права, атрымаць як мага больш ведаў.

Я займаюся на матэматычным факультэце. Вядома, працаваць прыходзіцца шмат і ўпарта. Але ж тым радасней вынікі, чым цяжэй іх дасягнуць.

Ва універсітэце студэнты выкарыстоўваюць і права на адпачынак. Мы рыхтуемся жыць пры камунізме і павінны быць усебакова развітымі людзьмі. Я, напрыклад, з радасцю наведваю рэпетыцыі аркестра народных інструментаў. Тут шмат нас, маладых. У мастацтве мы знаходзім не толькі эстэтычную асалоду; яно ўзвышае чалавека, будзіць пачуцці і думкі.

Вялікія правы і абавязкі дала маладым Савецкая Канстытуцыя. Яе яркае святло саграваае нас на кожным кроку.

**Вера Барзакоўская,
студэнтка ІІ курса матфака.**

★ ★

ЗАКОН ШЧАСЦЯ і РАДАСЦІ

Аб тым, што людзі некалі не мелі магчымасці вучыцца, жылі ў галечы і цемры, не мелі нават самых простых чалавечых свабод, нам толькі расказвалі, або мы чыталі ў кнігах.

Гэтае далёкае мінулае бачылі нашы дзяды, а мо і бацькі.

А што я магу сказаць аб сабе? Калі я скончыла дзесяць класаў, мне прадставілася магчымасць вучыцца далей. Мяне яшчэ ў школе цікавіла захапляючая навука аб прыродзе, і таму я пасля заканчэння дзесяцігодкі паступіла вучыцца на біялагічны факультэт Беларускага дзяржаўнага універсітэта імя У. І. Леніна.

Ці магло быць такое раней? Я думаю, што не, бо ў грамадстве, дзе няроўна і несправядліва падзелены чалавечыя багацці, аб роўным і свабодным праве на вучобу не магло быць і размовы.

Ва універсітэце ж мы маем усё неабходнае для паспяховага авалодвання ведамі. Мы яшчэ мала ведаем жыццё, але тое, што мы атрымаем за час вучобы, мы хутка панясём народу, мы будзем будаваць у нашай краіне самае шчаслівае грамадства на зямлі — камунізм.

Няхай жа хутчэй прыдзе гэты светлы і радасны дзень!

**Нэля Вярэм'ева,
студэнтка V курса біяфака.**

Гудкі заводаў басам
будзяць золак,
Алеюць хвалі і звіняць
бары.
І над усім, адціснутая
золатам,
Як сонца,
Канстытуцыя гарыць!

Знаёмства адбылося

Пасля таго, як нашы кубінскія сябры абсталяваліся на новым месцы жыхарства, у інтэрнаце на вуліцы Бабруйскай, яны пазнаёміліся з горадам і універсітэтам.

На другі дзень пасля прыезду пасланцоў Кубы прыняў і меў з імі размову рэктар універсітэта Антон Нікіфаравіч Сеўчанка.

Кубінцы пазнаёміліся з выдатнымі мясцінамі Мінска і з універсітэтам. І горад, і універсітэт ім вельмі спадабаліся.

У гэтыя дні кубінскіх юнакоў часта можна бачыць сярод студэнтаў.

Вось група. Некалькі смуглаватых юнакоў у акружэнні нашых хлопцаў і дзяўчат. Размова пакуль што ідзе на розных мовах — на рускай, іспанскай, французскай, англійскай, але студэнты добра разумеюць адзін аднаго. А іншы раз і пальцы выручаюць.

— Як вас завуць? — пытаюцца нашы дзяўчаты ў кубінскіх юнакоў. — Вот із ё нэйм?

— Хосе.

— Рауль.

— А мяне Галя!

Студэнты абменьваюцца з кубінцамі памятнымі значкамі, адкрыткамі.

Знаёмства адбылося! Дружба завязана! Яна будзе моцнай!

НА ЗДЫМКУ: сустрэча на вакзале.

Канцэрт для воінаў

Нядаўна ўдзельнікі мастацкай самадзейнасці філфака выступілі з канцэртам у падшэфнай вайсковай часці.

Воіны цёпла сустрэлі сваіх шэфаў.

Дружнымі апладысментамі суправаджаліся выступленні кожнага з выканаўцаў. Не было, бадай, ніводнага нумара праграмы, які б не спадабаўся гледачам. У заключэнне выступіў аркестр народных інструментаў пад кіраўніцтвам Анатоля Дземідзенкі.

Былі выкананы «Реве та й стогне Дніпр широкій», «Полька» Глінкі і іншыя музычныя творы. Вялікім поспехам карысталіся песні «Салдацкая лірычная» і «Студэнцкая песенька», словы і музыку якіх напісаў студэнт-першакурснік Я. Казюкін.

І госці, і гаспадары засталіся задаволенымі сустрэчай.

В. СТЭЛЬМАХ.

Малюнак Міхася Знака.

РАШЭННІ XXII З'ЕЗДА КПСС — КІРУНАК У ДАЛЕЙШАЙ РАБОЦЕ

(З партыйнага сходу універсітэта)

30 лістапада адбыўся агульнауніверсітэцкі партыйны сход. З дакладам «Рашэнні XXII з'езда КПСС і задачы партыйнай арганізацыі БДУ імя Леніна» выступіў сакратар парткома Р. В. БУЛАЦКІ.

XXII з'езд, адзначыў дакладчык, зойме асаблівае месца ў жыцці партыі. Ен зманянуе сабой важнейшы этап у жыцці нашай краіны, у барацьбе за перамогу камунізма. Новая Праграма, прынятая на з'ездзе, з'яўляецца найвялікшым тэарэтычным і практычным дакументам. Гэта — Камуністычны маніфест эпохі, які ахоплівае ўсе бакі жыцця нашага грамадства, вызначае практычныя задачы і выражае цвёрдую ўпэўненасць у тым, што камуністычнае грамадства ў нашай краіне — справа недалёкага будучага.

Велізарная ўвага ўдзяляецца ў Праграме далейшаму развіццю навукі, вышэйшай школы.

Далей дакладчык гаворыць аб той рабоце, якую праводзілі і праводзяць партыйныя, камсамольскія і прафсаюзныя арганізацыі, увесь калектыў універсітэта ў барацьбе за выкананне задач, якія пастаўлены перад вышэйшай школай.

Нямала было зроблена, каб палепшыць вучэбна-вытворчую работу. Тут маюцца ўжо некаторыя поспехі. Калі ў зімовую сесію нездавальняючыя адзнакі атрымалі 383 студэнты, то ў летнюю непаспяваючых было на 158 чалавек менш. Значна палепшылі сваю работу фізічны, матэматычны, філалагічны факультэты. Аднак гэта ні ў якім разе не павінна супакойваць. Той факт, што 225 студэнтаў у веснавую сесію атрымалі нездавальняючыя адзнакі, прымушае нас прыкласці свае сілы да больш дзейснага выхавання студэнтаў.

Яшчэ не стала прадметам пастаянных клопатаў камсамольскіх і прафсаюзных арганізацый пытанне сумленных адносін да вучобы. Прычына непаспяховасці тлумачыцца і тым, што многім студэнтам, якія прыйшлі з вытворчасці, часта патрабуецца сур'ёзная дапамога, якую яны не заўсёды атрымліваюць.

Значнае месца, як падкрэсліў дакладчык, партком і рэктарат удзялялі пытанням навукова-даследчай работы. У выніку 98 працэнтаў прафесарска-выкладчыцкага складу і значная колькасць студэнтаў ахоплены навуковай дзейнасцю. Работнікамі універсітэта абаронена рад доктарскіх і кандыдацкіх дысертацый, больш тысячы студэнтаў працуюць у 40 навукова-даследчых гуртках. Шмат увагі ўдзяляюць навуковай рабоце прафесары Г. Г. Вінберг, І. Р. Некрашэвіч, дацэнты Л. С. Абецадарскі, В. В. Свірыдаў і іншыя. Аднак на хімічным, матэматычным і іншых факультэтах гэта работа пастаўлена яшчэ слаба.

У барацьбе за перамогу камунізма, як гэта адзначаецца ў новай Праграме, магутным фактарам становіцца ідэалагічная работа. Пытанні палітыка-выхаваўчай работы сталі ў цэнтры ўвагі партыйных бюро факультэтаў, дэканатаў, парткома. Ужываліся розныя формы і метады выхаваўчай работы: чытанне лекцый і дакладаў, правядзенне палітінфармацый, абмяркоўванне кніг, кінафільмаў, сустрэчы з перадавікамі вытворчасці, работнікамі мастацтва. Першаступеннае значэнне прыдавалася працоўнаму выхаванню студэнтаў. Актыўны ўдзел прынялі студэнты ў будаўніцтве галоўнага корпуса універсітэта, нядрэнна працавалі на сельскагаспадарчых работах у калгасе. Аднак вельмі часта працоўнае выхаванне зводзіцца да ўдзелу студэнтаў у суботніках, на будаўніцтве, у калгасах і не звяртаецца ніякай увагі таму, як яны адносяцца да сваёй непасрэднай справы — вучобы — на працягу навучальнага года.

Неабходнай часткай камуністычнага выхавання з'яўляецца культурна-масавая работа, якая развівае густы, узбагачае духоўны свет чалавека. Шматлікія калектывы мастацкай самадзейнасці рыхтуюцца да агляду. Аднак яшчэ не ўсё робіцца для таго, каб заахвоціць студэнтаў больш актыўна удзельнічаць у мастацкіх гуртках. Дакладчык адзначыў, што вялікая работа праведзена камуністамі і асабліва выкладчыкамі кафедры грамадскіх дысцыплін па прапагандзе праектаў Праграмы і Статута, а затым самой Праграмы і Статута КПСС. Імі апублікаваны ў газетах і часопісах шмат артыкулаў, прачытаны дзесяткі лекцый і дакладаў.

У заключэнне тав. Булацкі спыніўся на канкрэтных мерапрыемствах, правядзенне якіх у жыццё павінна значна палепшыць выхаванне высокакваліфікаваных кадраў.

Пасля даклада адбыліся спрэчкі.

Аб неабходнасці паляпшэння стылю работы парткома гаварылі ў сваіх выступленнях камуністы тт. ФАКТАРОВІЧ і ГЕРАСІМЕНКА.

Сакратар партбюро матэматычнага факультэта тав. САМСОНАЎ спыніўся на недахопах у рабоце факультэта.

Аб тым, што рашэнні сходаў павінны выконвацца, а не заставацца толькі на паперы, сказаў камуніст ВОЛК.

У спрэчках выступіў таксама першы сакратар Ленінскага райкома партыі горада Мінска тав. ЦЫГАНКОЎ.

У спрэчках выступілі таксама камуністы ЗАЗЕКА, МАХАНЕК, АНЦЫФЕРАЎ, рэктар універсітэта А. Н. СЕЎЧАНКА.

≈⊙≈

Сход прыняў разгорнутую пастанову, у якой поўнасцю адобрыў рашэнні XXII з'езда партыі. Камуністы універсітэта ўспрынялі іх як кіраўніцтва ў сваёй далейшай рабоце.

Абран новы склад парткома, куды ўвайшлі:

А. Н. Сеўчанка
А. Е. Бураўскі
І. М. Ігнаценка
Т. Е. Дударава
Г. Г. Герасіменка
Г. І. Васільева
Ф. Т. Рымша
І. Е. Разліванаў
І. П. Зяцькоў
Р. А. Малюковіч
А. Е. Шкляр
С. В. Калішэвіч
А. А. Галаўко
В. І. Старавойтаў
Р. В. Булацкі

Сакратаром парткома абрана Т. Е. ДУДАРАВА.

Сустрэча з чэмпіёнам свету

Калі ў Мінску праходзілі чарговыя партыі матч—рэванша на званне чэмпіёна свету па стаклетачных шашках, шашачная секцыя універсітэта запрасіла чэмпіёна свету В. Шчогалева прыйсці на сустрэчу з шашыстамі БДУ. І ён згадзіўся.

Нягледзячы на тое, што аб'ява аб сустрэчы з'явілася толькі ў суботу, у нядзелю 21 аўдыторыя хімкорпуса была запоўнена да адказу аматарамі шашак. Большасць прысутнічаючых фізікі і матэматыкі. Прыйшлі да нас і студэнты іншых інстытутаў.

Перад сустрэчай я спытаў у Шчогалева: «На колькі дошках будзе праходзіць сеанс?». «Колькі будзе», — адказаў ён. Я растлумачыў, што запісаліся на гульню больш, чым мы маем дошак. А дошак—55.

Сустрэча пачалася гутаркай чэмпіёна свету, у якой ён расказаў аб развіцці стаклетачных шашак у СССР, аб першынстве свету, дзе ён заваяваў званне чэмпіёна, аб таленавітым шашысце з Сенегала Баба Сі.

Затым адбыўся сеанс. Гэта быў самы вялікі сеанс у рэспубліцы за апошні час. Першыя вынікі былі ў карысць чэмпіёна свету. Але вось першаразраднік Н. Лепешынскі згуляў унічыю. І як кажуць, з яго лёгкай рукі, пачаліся выйгрышы. Выйгралі студэнты фізічнага факультэта І. Берташ, В. Матвеянок. Агульны лік 45:10 у карысць чэмпіёна свету.

Пасля сеанса студэнтам, якія перамаглі чэмпіёна свету, былі ўручаны кнігі з аўтографамі В. Шчогалева.

Г. ДРАБУШЭВІЧ,
кандыдат у майстры па шашках.

НА ЗДЫМКУ: момант сустрэчы.

Гэтага патрабуе жыццё

Падрыхтоўка навуковых кадраў з'яўляецца справай пастаянных клопатаў партыі і ўрада.

За пасляваенныя гады на кафедрах універсітэта падрыхтавана значная колькасць здольных маладых навуковых работнікаў. Аднак у святле патрабаванняў, якія ставяцца перад вучонымі ў гістарычных рашэннях XXII з'езда КПСС, нашы дасягненні ў галіне падрыхтоўкі навуковых кадраў вельмі сціплыя. Партыя ставіць задачу весці навуковыя даследванні больш мэтанакіравана з тым разлікам, каб наша айчынная навука заняла перадавыя пазіцыі ва ўсім свеце, ва ўсіх напрамках навукі і тэхнікі. Адным з сродкаў выканання гэтай задачы з'яўляецца адкрыццё шырокага доступу ў навуку маладым сілам.

У святле гэтых патрабаванняў, на нашу думку, трэба перагледзець і ўдасканаліць справу кіраўніцтва работай аспірантаў. Для гэтага дастаткова прывесці наступны прыклад. За 1959—1961 гады аспірантуру скончылі 72 чалавекі. Абаранілі ж дысертацыі толькі 6. І гэтае становішча нельга тлумачыць тым, што склад аспірантаў слабы, што аспіранты дрэнна адносіліся да сваіх абавязкаў. Галоўнай прычынай такіх вынікаў з'яўляецца зусім ненармальнае становішча з справай публікацыі навуковых даследванняў маладых вучоных. Спашлёмся на факты.

У 1959—1961 гадах закончылі аспірантуру Федзюкова, Платонаў, Рабкоў, Гусеў і іншыя. Яны паспяхова здалі кандыдацкі мінімум, падрыхтавалі артыкулы, брашуры па тэмах дысертацый. Усё гэта атрымала станоўчую ацэнку кафедр. На гэтым і заканчваецца навуковы рост маладога вучонага, а пачынаюцца пошукі, якія цягнуцца гадамі, выдавецтва, дзе б можна было надрукаваць сваю работу. Кожны, хто заканчвае аспірантуру, думае толькі аб гэтым. Такое становішча склалася, відавочна, таму, што навуковая частка, аддзел аспірантуры мала дапамагаюць кафедрам, аспірантам у гэтай справе.

У сувязі з гэтым нам здаецца, было б мэтазгодным паставіць перад адпаведнымі органамі пытанне аб выданні перыядычнага часопіса «Веснік Беларускага дзяржаўнага універсітэта імя У. І. Леніна».

Маецца шэраг недахопаў у сістэме навучання аспірантаў. Напэўна, ніхто не будзе аспрэчваць важнасць ведання навуковымі работнікамі замежных моў. Гэтая справа ва універсітэце пастаўлена вельмі кепска. Аспірантам для вывучэння замежных моў адводзіцца 50—100 вучэбных гадзін. Усё гэта плануецца на першы год.

Аспірант павінен вывучыць за гэты час мову, пры гэтым абавязкова здаць 600 тысяч так называемых знакаў замежнага тэксту. Нам здаецца, што гэта заганная практыка. Нічога добрага з гэтага не атрымліваецца. Аспірант і час траціць, і мову ведаць пры такой сістэме не будзе. Лепей было б вывучаць замежную мову на працягу трох год, значна павялічыўшы колькасць вучэбных гадзін. Гэта справа тэрміновая. Думаецца, што рэктарат вынесе адпаведнае рашэнне.

Многія аспіранты скардзяцца на тое, што ў перыяд навучання недастаткова практыкуецца пасылка іх у вядучыя ВНУ і навуковыя цэнтры Масквы, Ленінграда для азнаямлення з навейшымі дасягненнямі навукі і тэхнікі. Гэта ні ў якім разе не прыніжае аўтарытэт нашых кафедр. У нас таксама ёсць чаму павучыцца. Абмен вопытам, творчыя дыскусіі па важнейшых праблемах будуць садзейнічаць больш якаснаму ўзроўню падрыхтоўкі навуковых работнікаў.

На нашу думку было б мэтазгодным стварыць партыйныя і камсамольскія групы пры пярвічных арганізацыях, ці пры парткоме.

Намі закрануты толькі асобныя бакі вучобы аспірантаў. На самай справе гэтых пытанняў значна больш. Неабходна ў бліжэйшы час даталёва абмеркаваць пытанні падрыхтоўкі навуковых кадраў праз аспірантуру, значна палепшыць кіраўніцтва работай аспірантаў.

В. ПЯТУШКОВА,
аспірантка кафедры дыялектычнага і гістарычнага матэрыялізму.

Таіса Адамовіч ужо трэці год займаецца ў аспірантуры па спецыяльнасці неарганічная хімія. Яна паспяхова працуе над работай «Разлажэнне суасаджаных гідравокісаў».

НА ЗДЫМКУ: Т. Адамовіч вядзе назіранні за змяненнем тэрмагравіяметрычных крывых.

Фота Л. КУЗЬМІЦКАГА і Ч. ЯКУБОВІЧА.

ФЕЛЬЕТОН

ГІСТОРЫЯ З НОСАМ

Вось ужо сапраўды, нос — рэч славутая. Аб ім амаль на кожным кроку гавораць, пішуць: і «не суй носа ў чужое проса», і «далей носа нічога не бачыш», і «не вадзі мяне за нос», і «дай яму ў нос» і г. д. Бываюць жа насы, якія далёка чуюць пах саракаградуснай, пякучай зладзейкі з наклейкай. У гэтым добра пераканаліся студэнты юрфака Георгі Абабурка і Валеры Канаеў, першы з другога курса, другі—з трэцяга. А вось як гэта было.

Не далёка і не блізка, недзе ў Мінску, гулялі вяселле. Гарэлка і віно цяклі ракой. Абабурка і Канаеў пілі шклянку за шклянкай, і ні адна кропля нават на вусы не ўпала. А калі вярнуліся сябры дадому, у інтэрнат па вуліцы Дзімітрава, то калідор паказаўся надзвычай вузкім, а сцены цвёрдымі. Калі яны стукалі ілбамі ў сцены, то навокал чулася сяміпавярховая лаянка. У сваю кватэру дружбакі не трапілі. Распрануліся недзе ў 15 пакоі, а спаць пайшлі... ў 33. І толькі прылёг Абабурка на ложак, яго адразу агарнуў такі радасны настрой, так лёгка стала на сэрцы, што ён не вытрымаў і запеў. Ляжыць і пяе сабе аб зорках, небе, аб каханні!

Але Васілю Пракаповічу, што ляжаў побач, напэўна, гэта не спадабалася.

— Кінь выць, — штурхнуў ён Абабарку.

Той нават і носам не павёў.

«Эх, как бы дожить бы,
До свадьбы-женитьбы...»

Цяпер ужо з суседніх ложкаў нешта закрычалі. Прыслухаліся і на калідоры.

«Дубы, — падумаў Абабурка,— ці ім зразумець мяне?» і запеў яшчэ мацней.

І тут ён адчуў, што яго хочуць выправадзіць. Гэта была яўная знявага таленту «спевака».

— Тупіца! — прамармытаў ён, імкнучыся вырвацца, і так ударыў Пракаповіча па твары, што той адляцеў на некалькі крокаў. Абабурка расставіў ногі, быццам запрашаючы: ну, хто наступны? Смелых не знайшлося. А ў Пракаповіча цякла з носа кроў, і ён ледзь дабраўшыся да ложка, лёг. А п'яны працягваў буяніць.

...Цяпер Абабурка ходзіць і ледзь не плача, апусціўшы нос уніз, усім сваім відам як бы просячы пашкадаваць яго. І пашкадавалі. Камсамольскае бюро універсітэта аднеслася да яго вельмі гуманна: суровая вымова і ўсё.

Між тым, гэта не першы «пацярпеўшы» ад гарэлкі. І хто ведае, ці апошні? Камсамольская ж арганізацыя групы, курса, факультэта слаба вядзе з гэтым барацьбу. Прыдзе вось такі «нявінны» на камсамольскі сход, ці бюро, стаіць з чырвоным носам, слёзы на вачах, ледзь гаворыць. Глядзяць на яго камсамольцы, пашкадуюць. А дэбашыр і рад гэтаму, зноў пачынае парушаць дысцыпліну.

Не, трэба супроць п'яніц весці самую рашучую барацьбу, каб у іх ад аднаго паху гарэлкі насы адварочваліся, каб яны атрымлілі спаўна за тое, што робяць.

Яўген КАЗЮКІН.

Рэдактар М. ЦІКОЦКІ.

Наш адрас:
Мінск, Універсітэцкі гарадок, біякорпус, 31. Тэлефон 2-07-19.
Друкарня выдавецтва МВСС і ПА БССР.

АТ 06730 *Зак. 2513*